

Identifikace a základní charakteristika pramenů práva EU

Část I.

Evropská unie vs. právo

- Terminologie
  - Dříve - právo ES = komunitární právo = právo býv. 1. pilíře EU – snaha zdůraznit jeho specifické vlastnosti
- EU = produkt práva
  - právo – integrační nástroj
- Evropská unie používá 2 metody regulace:
  1. samostatná unijní úprava (nařízení) – paralelně s vnitrostátním právem – přímá úprava = prostor pro vznik aplikačních problémů
  2. určování obsahu vnitrostátní úpravy (směrnice)
- EU tedy vytváří právo a to má zvláštní vlastnosti
  - subjektem je i jednotlivec
  - vztah mezi EU a čl. st. je určen právem EU!

PRAMENY PRÁVA EU

- **Materiální pramen práva** - v původním slova smyslu označuje důvod vzniku práva, tzn. motivaci k vytvoření práva - *vůle uchovat mír a vytvořit pomocí hospodářského propojení lepší Evropu;*
- **Formální prameny práva**
  - právní normy vyjádřené v právních aktech
- členění dle původu a zakotvení práva:
  1. primární
  2. sekundární
  3. obecné zásady právní
  4. mezinárodní smlouvy uzavřené EU
- **Hierarchie pramenů** – podobná vnitrostátnímu právu
- Avšak pozor při aplikaci!
- **Co judikatura SD EU – je pramenem práva?**

Primární právo EU

- Zakládací smlouvy ve znění změn
- Přijímány konsenzem čl. st.
- Vymezuje EU, její pravomoci, orgány, rozhodovací procedury, politiky...
- zakládací smlouvy, JEA, MAA, AMS, NIC, LIS
Smlouva společn. orgánech, protokoly, dodatky, smlouvy o přístupu
- Je tedy složeno z MS, ale nejsou pramenem MPV!
  - Protože zbavují státy části suverenity (popření z. svrchované rovnosti)
  - Jiný postup změn

Článek 48 SEU – změny

- 1. Smlouvy mohou být změněny řádným postupem pro přijímání změn. Mohou být rovněž změněny zjednodušeným postupem pro přijímání změn.
- Řádný postup pro přijímání změn
- 2. Vláda kteréhokoli členského státu, Evropský parlament nebo Komise mohou Radě předkládat návrhy na změnu Smluv. Tyto návrhy mohou mimo jiné směřovat k rozšíření nebo omezení pravomocí svěřených Unii ve Smlouvách. Tyto návrhy předá Rada Evropské radě a oznámí se vnitrostátním parlamentům.
- 3. Přijme-li Evropská rada prostou většinou po konzultaci s Evropským parlamentem a Komisí kladné rozhodnutí ve vztahu k posouzení navrhovaných změn, svolá předseda Evropské rady konvent složený ze zástupců vnitrostátních parlamentů, hlav států nebo předsedů vlád členských států, Evropského parlamentu a Komise. Institucionální změny v měnové oblasti jsou rovněž konzultovány s Evropskou centrální bankou. Konvent přezkoumá návrhy změn a konsensem přijme doporučení pro konferenci zástupců vlád členských států podle odstavce 4.
- Evropská rada může po obdržení souhlasu Evropského parlamentu prostou většinou rozhodnout, že konvent nesvolá, pokud to není odůvodněné rozsahem navrhovaných změn. V tom případě vymezí Evropská rada mandát pro konferenci zástupců vlád členských států.
- 4. Konferenci zástupců vlád členských států svolá předseda Rady, aby se společně dohodly změny, které mají být ve Smlouvách provedeny.
- Změny vstoupí v platnost po ratifikaci všemi členskými státy v souladu s jejich ústavními předpisy.
- 5. Pokud Lisabonskou smlouvu po dvou letech od jejího podpisu ratifikovaly čtyři pětiny členských států a jeden nebo více členských států se při její ratifikaci setkalo s obtížemi, bude se touto otázkou zabývat Evropská rada.

SEU

- PREAMBULE
- HLAVA I SPOLEČNÁ USTANOVENÍ
- HLAVA II USTANOVENÍ O DEMOKRATICKÝCH ZÁSADÁCH
- HLAVA III USTANOVENÍ O ORGÁNECH
- HLAVA IV USTANOVENÍ O POSÍLENÉ SPOLUPRÁCI
- HLAVA V OBECNÁ USTANOVENÍ O VNĚJŠÍ ČINNOSTI UNIE A ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ O SPOLEČNÉ ZAHRANIČNÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITICE
- HLAVA VI ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

- SMLOUVA O FUNGOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE

SFEU

- PREAMBULE
- ČÁST PRVNÍ ZÁSADY
- HLAVA I DRUHÝ A OBLASTI PRAVOMOCÍ UNIE
- HLAVA II OBECNĚ POUŽITELNÁ USTANOVENÍ
- ČÁST DRUHÁ ZÁKAZ DISKRIMINACE A OBČANSTVÍ UNIE
- ČÁST TŘETÍ VNITŘNÍ POLITIKY A ČINNOSTI UNIE
- HLAVA I VNITŘNÍ TRH
- HLAVA II VOLNÝ POHYB ZBOŽÍ
- HLAVA III ZEMĚDĚLSTVÍ A RYBOLOV
- HLAVA IV VOLNÝ POHYB OSOB, SLUŽEB A KAPITÁLU
- HLAVA V PROSTOR SVOBODY, BEZPEČNOSTI A PRÁVA
- HLAVA VI DOPRAVA
- další politiky...
- ČÁST ČTVRTÁ PŘIDRUŽENÍ ZÁMOŘSKÝCH ZEMÍ A ÚZEMÍ
- ČÁST PÁTÁ VNĚJŠÍ ČINNOST UNIE
- HLAVA I OBECNÁ USTANOVENÍ O VNĚJŠÍ ČINNOSTI UNIE
- HLAVA II SPOLEČNÁ OBCHODNÍ POLITIKA
- HLAVA III SPOLUPRÁCE SE TŘETÍMI ZEMĚMI A HUMANITÁRNÍ POMOC
- HLAVA IV OMEZUJÍCÍ OPATŘENÍ
- HLAVA V MEZINÁRODNÍ SMLOUVY
- HLAVA VI VZTAHY UNIE S MEZINÁRODNÍMI ORGANIZACEMI A TŘETÍMI ZEMĚMI A DELEGACE UNIE
- HLAVA VII DOLOŽKA SOLIDARITY
- ČÁST ŠESTÁ INSTITUCIONÁLNÍ A FINANČNÍ USTANOVENÍ
- HLAVA I INSTITUCIONÁLNÍ USTANOVENÍ
- HLAVA III POSÍLENÁ SPOLUPRÁCE
- ČÁST SEDMÁ USTANOVENÍ OBECNÁ A ZÁVĚREČNÁ

Ústava Slovenska

Č. Ústava

- Čl.1–Čl.10 PRVÁ HLAVA
  - Čl.1–Čl.7a Prvý oddiel ZÁKLADNÉ USTANOVENIA
  - Čl.8–Čl.9 Druhý oddiel ŠTÁTNE SYMBOLY
  - Čl.10 Tretí oddiel HLAVNÉ MESTO SLOVENSKEJ REPUBLIKY
- Čl.11–Čl.54 DRUHÁ HLAVA ZÁKLADNÉ PRÁVA A SLOBODY
  - Čl.11–Čl.13 Prvý oddiel VŠEOBECNÉ USTANOVENIA
  - Čl.14–Čl.25 Druhý oddiel ZÁKLADNÉ ĽUDSKÉ PRÁVA A SLOBODY
  - Čl.26–Čl.32 Tretí oddiel POLITICKÉ PRÁVA
  - Čl.33–Čl.34 Štvrtý oddiel PRÁVA NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN A ETNICKÝCH SKUPÍN
- Čl.35–Čl.43 Piaty oddiel HOSPODÁRSKE, SOCIÁLNE A KULTÚRNE PRÁVA
- Čl.44–Čl.45 Šiesty oddiel PRÁVO NA OCHRANU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA
- Čl.46–Čl.50 Siedmy oddiel PRÁVO NA SÚDNU A INÚ PRÁVNU OCHRANU
- Čl.51–Čl.54 Ôsmy oddiel SPOLOČNÉ USTANOVENIA K PRVEJ A DRUHEJ HLAVE
- Čl.55–Čl.63 TRETIA HLAVA
  - Čl.55–Čl.59 Prvý oddiel HOSPODÁRSTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY
  - Čl.60–Čl.63 Druhý oddiel NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY
- Čl.64–Čl.71 ŠTVRTÁ HLAVA ÚZEMNÁ SAMOSPRÁVA
- Čl.72–Čl.100 PIATA HLAVA ZÁKONODARNÁ MOC
  - Čl.72–Čl.92 Prvý oddiel NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
  - Čl.93–Čl.100 Druhý oddiel REFERENDUM
- Čl.101–Čl.123 ŠIESTA HLAVA VÝKONNÁ MOC
  - Čl.101–Čl.107 Prvý oddiel PREZIDENT SLOVENSKEJ REPUBLIKY
  - Čl.108–Čl.123 Druhý oddiel VLÁDA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
- Čl.124–Čl.148 SIEDMA HLAVA SÚDNA MOC
  - Čl.124–Čl.140 Prvý oddiel ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY
  - Čl.141–Čl.148 Druhý oddiel SÚDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
  - Čl.141a Súdna rada Slovenskej republiky
- Čl.149–Čl.151a ÔSMA HLAVA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV
  - Čl.149–Čl.151 Prvý oddiel PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
  - Čl.151a Druhý oddiel VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV
- Čl.152–Čl.156 DEVIATA HLAVA PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Hlavička zákona

Preambule

Hlava I. Čl. 1 – 14 Základní ustanovení

Hlava II. Čl. 15 – 53 Moc zákonodárná

Hlava III. Čl. 54 – 80 Moc výkonná

Hlava IV. Čl. 81 – 96 Moc soudní

Hlava V. Čl. 97 Nejvyšší kontrolní úřad

Hlava VI. Čl. 98 Česká národní banka

Hlava VII. Čl. 99 – 105 Územní samospráva

Hlava VIII. Čl. 106 – 113 Přechodná a závěrečná ustanovení

AKTY UNIE - SEKUNDÁRNÍ PRÁVO EU

▶ Vzniká činností orgánů EU

▶ Čl. 288 SFEU (dříve 249 SES):

Pro výkon pravomocí Unie přijímají orgány nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska.

Nařízení má obecnou působnost. Je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

Směrnice je závazná pro každý stát, kterému je určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům.

Rozhodnutí je závazné v celém rozsahu. Pokud jsou v něm uvedeni ti, jimž je určeno, je závazné pouze pro ně.

Doporučení a **stanoviska** nejsou závazná.

Konkrétní ustanovení (kdo, co, čím): např.

- **Článek 113 SFEU:** Rada zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s **Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem** jednomyslně přijme ustanovení k harmonizaci právních předpisů týkajících se daní z obratu, spotřebních daní a jiných nepřímých daní v rozsahu, v jakém je tato harmonizace nezbytná pro vytvoření a fungování vnitřního trhu a zabránění narušení hospodářské soutěže.
- **Čl. 53 SFEU odst. 1. :** Za účelem usnadnění přístupu osob k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkonu přijmou **Evropský parlament a Rada** řádným legislativním postupem **směrnice** upravující vzájemné uznávání diplomů, osvědčení a jiných dokladů o kvalifikaci, jakož i koordinaci právních a správních předpisů členských států týkajících se přístupu k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkonu.
- **Článek 114 SFEU: 1.** Není-li ve Smlouvách stanoveno jinak, použijí se k dosažení cílů uvedených v článku 26 následující ustanovení. **Evropský parlament a Rada** řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem přijímají **opatření** ke sblížení ustanovení právních a správních předpisů členských států, jejichž účelem je vytvoření a fungování vnitřního trhu.

Nariadení

- ▶ vydáva: R, R + EP, K, ECB
- ▶ charakteristika:
  - Unijní charakter
  - Přímá použitelnost (aplikovatelnost)
- ▶ paralelní úprava existující vedle vnitrostátního práva – unifikace!
- ▶ tam, kde je potřeba jednotné úpravy

NAŘÍZENÍ č. 1 o užívání jazyků v Evropském hospodářském společenství

RADA EVROPSKÉHO HOSPODÁŘSKÉHO SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na článek 217 Smlouvy, podle nějž pravidla pro používání úředních jazyků v orgánech Společenství stanoví Rada jednomyslně, aniž jsou tím dotčena pravidla obsažená v jednacím řádu Soudního dvora;

vzhledem k tomu, že každý ze čtyř jazyků, v nichž je sepsána Smlouva, je uznáván za úřední jazyk v jednom nebo více členských státech Společenství,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Úředními a pracovními jazyky orgánů Unie jsou angličtina, bulharština, čeština, dánština, estonština, finština, francouzština, irština, itaština, litevština, lotyština, maďarština, maltština, němčina, nizozemština, polština, portugalština, rumunština, řečtina, slovenština, slovinština, španělština a švédština.

Článek 2

Texty zasílané orgánům členským státem nebo osobou podléhající jurisdikci členského státu se sepisují v jednom z úředních jazyků dle volby odesílatele. Odpověď se podává v témže jazyce.

Článek 3

Texty zasílané orgánem členskému státu nebo osobě podléhající jurisdikci členského státu se sepisují v jazyce tohoto členského státu.

Článek 4

Nařízení a jiné texty obecného dosahu se sepisují v úředních jazycích.

Článek 5

Úřední věstník Evropské unie vychází v úředních jazycích.

Článek 6

Orgány mohou stanovit podrobnosti o užívání jazyků svými vnitřními předpisy.

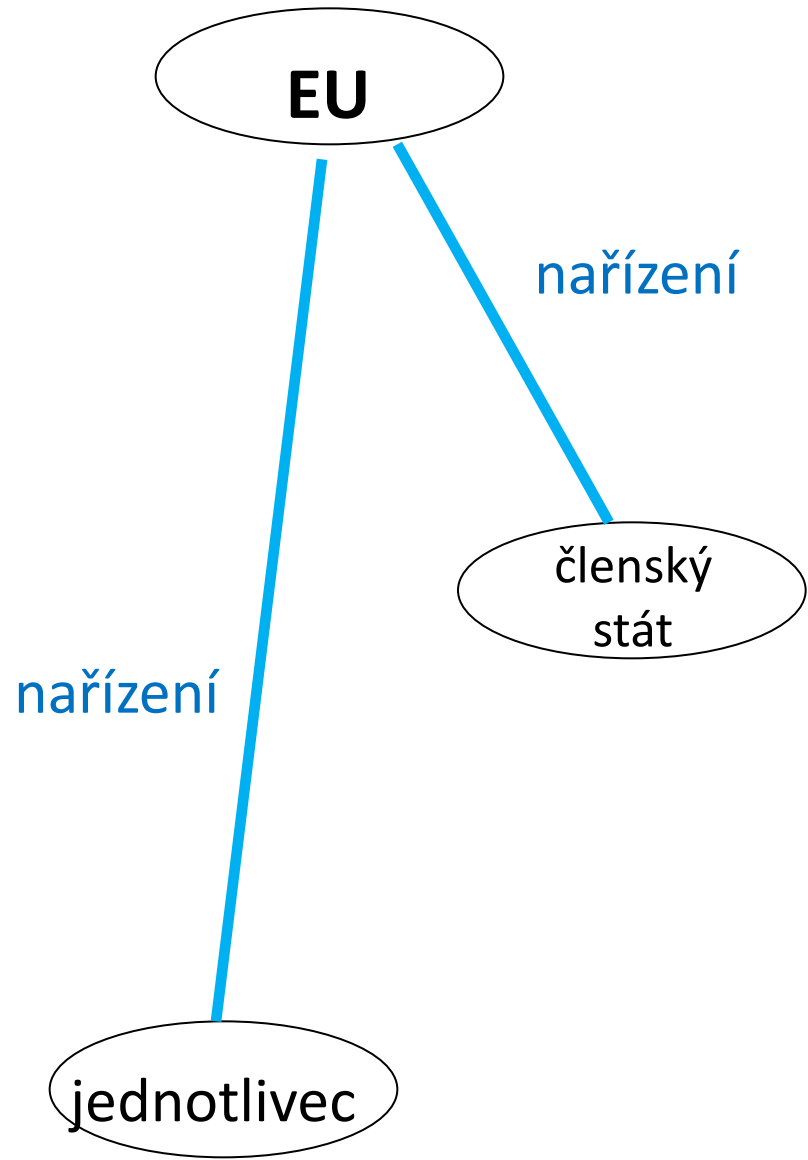
Článek 7

Užívání jazyků v řízení před Soudním dvorem stanoví jeho jednacím řád.

Článek 8

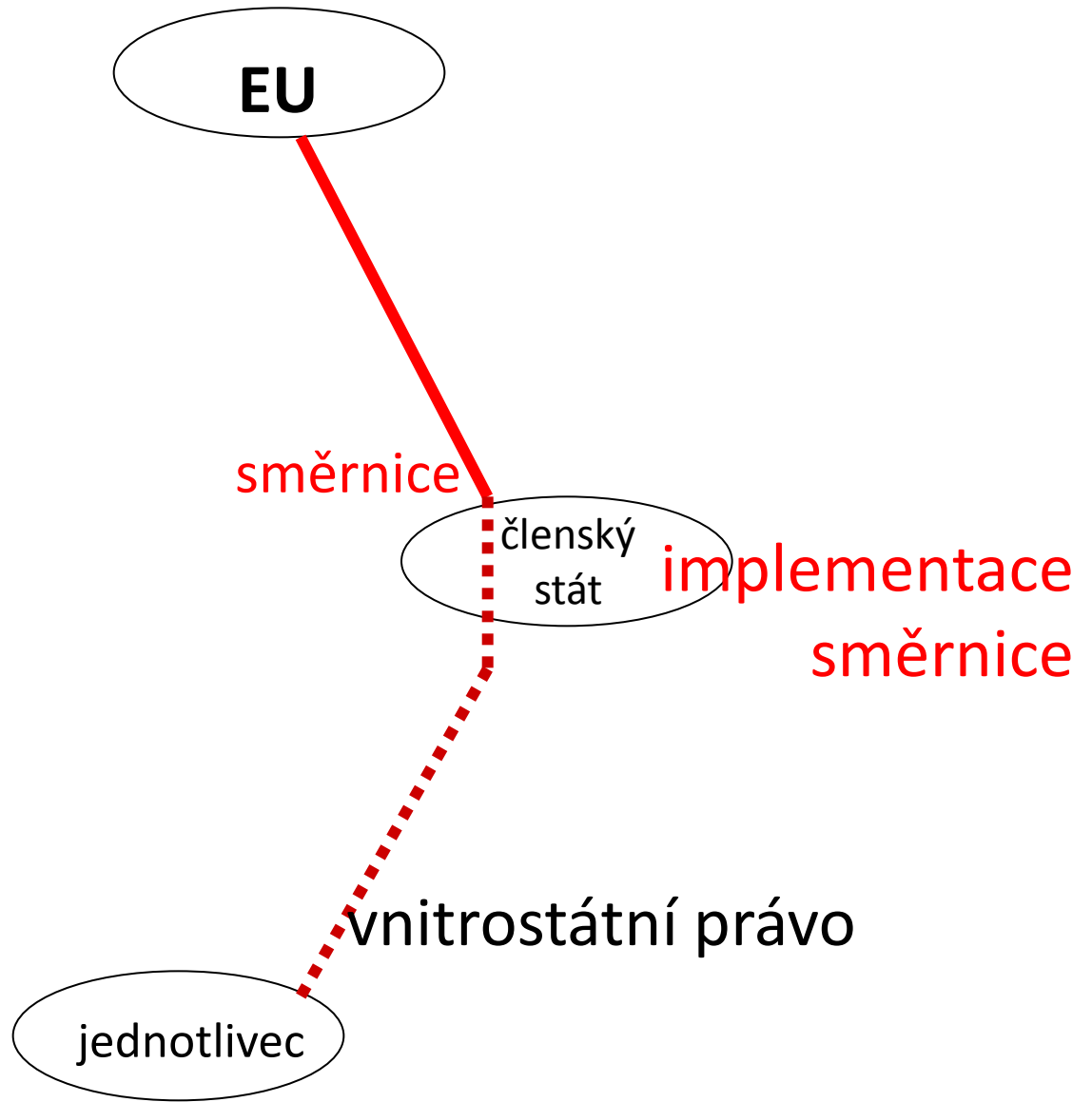
V případě členských států, které mají více úředních jazyků, se používání jazyků stanoví na žádost dotyčného státu podle obecných pravidel vyplývajících z právních předpisů tohoto státu.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

Směrnice

- Vydává: R, R+ EP, K
- cíl směrnice **harmonizace** práva
- zohlednění národních specifik
- směrnice automaticky „nenahrazuje“ národní právní předpis, členské státy jsou povinny upravit své národní právo podle ustanovení Společenství
- implementace vs. transpozice
- OT1 - vnitrostátní ekvivalent?
- OT2 – může jednotlivec porušit směrnici?
- Výhody:
  - Snazší přijmout tuto formu úpravy
  - Členským státům je ponechána jejich vnitrost. úprava

- ▶ Směrnice Rady 76/207/EHS o zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy ...
- ▶ vzhledem k tomu, že ...,
- ▶ PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:
- ▶ Článek 1 ... *vynechány*

Článek 6

Členské státy zavedou do svého právního řádu nezbytná opatření, aby umožnily každé osobě, která se cítí poškozena nedodržením zásady rovného zacházení ve smyslu článků 3, 4 a 5, domáhat se nápravy soudní cestou případně poté, co se obrátila na jiné příslušné orgány.

Článek 7

Členské státy přijmou veškerá nezbytná opatření na ochranu pracovníků před propouštěním, které je reakcí zaměstnavatele na stížnost podanou na úrovni podniku nebo soudní žalobu usilující o dodržování zásady rovného zacházení.

Článek 8

Členské státy zajistí, aby předpisy přijaté k provedení této směrnice a odpovídající předpisy, které jsou již platné, byly oznámeny zaměstnancům všemi odpovídajícími prostředky, například oznámením na jejich pracovišti.

Článek 9

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do třiceti měsíců po jejím oznámení a neprodleně o nich uvědomí Komisi.

...

Článek 11 Tato směrnice je určena členskými státy.

Příklad implementace

▶ směrnice 7/97/ES: Článek 6 - Právo odstoupit od smlouvy

- 1. V případě jakékoli smlouvy uzavřené na dálku musí být spotřebiteli poskytnuta lhůta alespoň sedmi pracovních dnů, v rámci které může od smlouvy odstoupit bez sankcí a bez uvedení důvodu. Jedinou platbou, která může být po spotřebiteli požadována, jsou skutečně vynaložené náklady spojené s vrácením zboží.

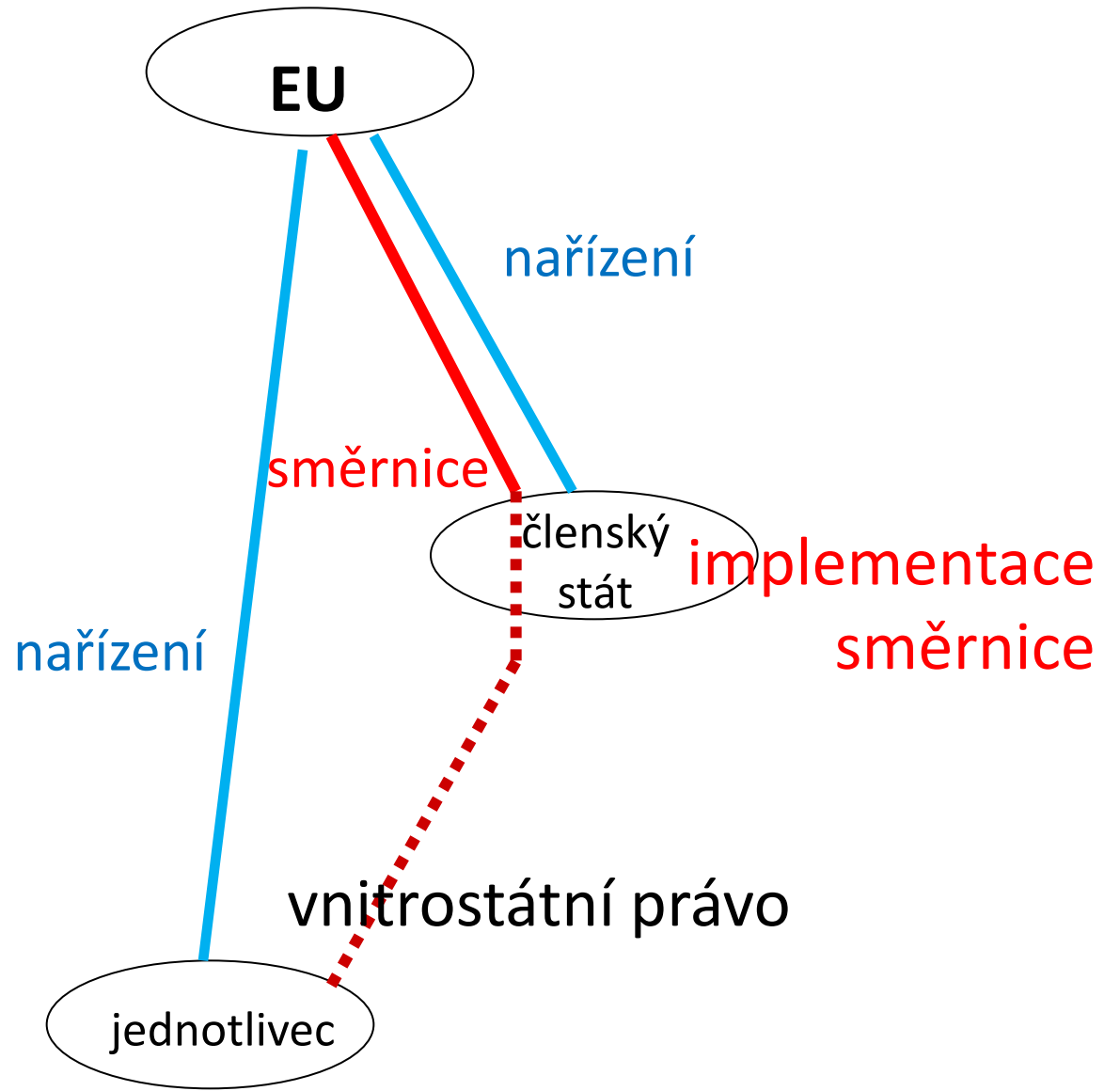
▶ český občanský zákoník: § 53

- (7) Byla-li smlouva uzavřena při použití prostředků komunikace na dálku, má spotřebitel právo od smlouvy odstoupit bez uvedení důvodu a bez jakékoliv sankce do 14 dnů od převzetí plnění...
- (10) Uplatní-li spotřebitel právo na odstoupení od smlouvy podle odstavce 7, má dodavatel právo pouze na náhradu skutečně vynaložených nákladů spojených s vrácením zboží. Dodavatel je zároveň povinen vrátit spotřebiteli zaplacené finanční částky nejpozději do 30 dnů od odstoupení.

▶ slovenský občiansky zákonník § 59

- (2) Spotrebiteľ má právo odstúpiť od zmluvy bez uvedenia dôvodu v lehote desiatich dní
  - a) od uzavretia zmluvy,
  - b) od doplnenia chýbajúcich náležitostí podľa § 55 ods. 2 alebo
  - c) po uplynutí lehoty podľa odseku 1.
- (3) Ak spotrebiteľ uplatní voči dodávateľovi právo na odstúpenie od zmluvy podľa odseku 2, dodávateľ môže požadovať len náhradu preukázateľne vynaložených nevyhnutných nákladov spojených s odstúpením od zmluvy. Uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy podľa odseku 1 sa nemôže zo strany dodávateľa spájať so žiadnymi finančnými nárokmi.

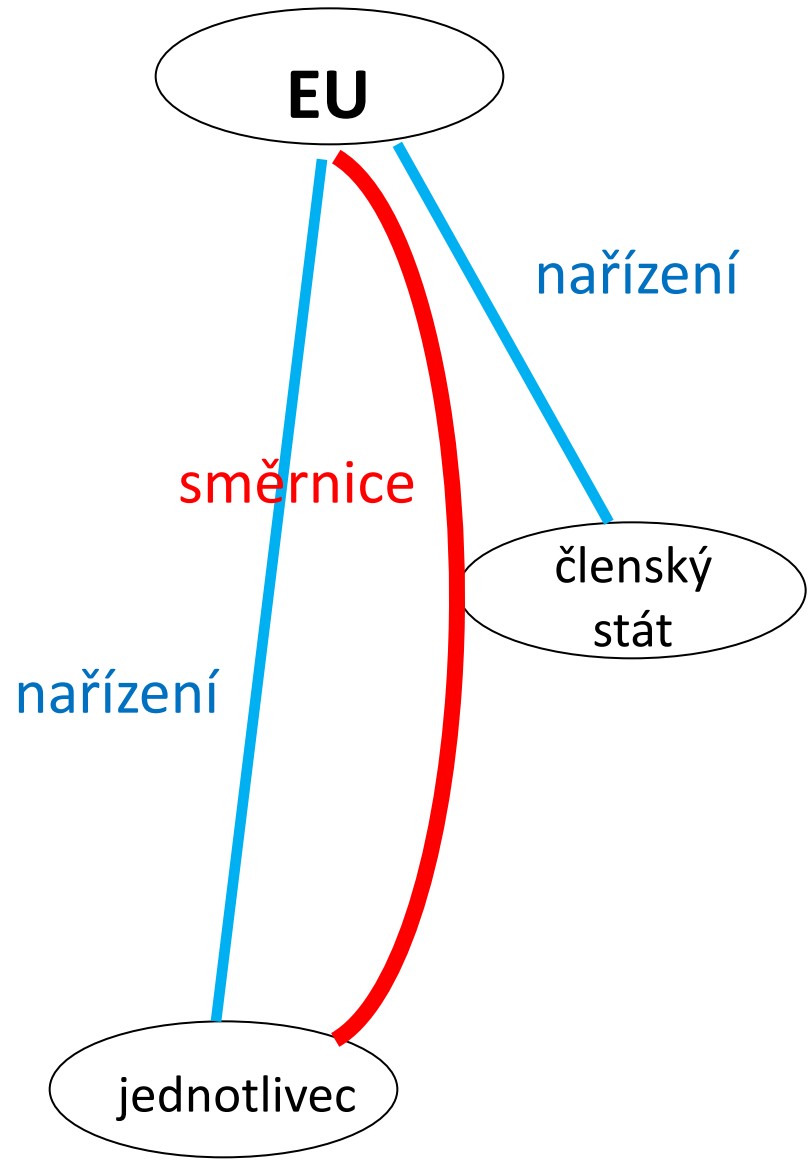

Stát směrnici neprovede

možné důsledky:

1. porušení povinnosti – řízení dle čl. 258 SFEU (dříve 226 SES)
2. přímý účinek směrnice
3. nepřímý účinek směrnice
4. odpovědnost za škodu

Rozhodnutí

- ▶ Vydává: R, K, ECB
- ▶ IPA – týká se jednotlivého případu a je závazné pro toho, komu je adresováno (typicky jako správní akty)
- ▶ adresátem?
- ▶ povahu obecně závazného předpisu jen výjimečně
- ▶ k řešení konkrétních případů

Rozhodnutí Komise 2004/559/ES, kterým se stanoví seznam oblastí České republiky spadajících pod cíl 2 strukturálních fondů pro období 2004 až 2006

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

vynecháno ...

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Cíl 2 strukturálních fondů spočívá v podpoře hospodářské a sociální přeměny oblastí, jež čelí strukturálním obtížím.
- (2) Komise a členské státy usilují o to, aby zajistily, že pomoc bude skutečně soustředěna na nejvážněji postižené oblasti a na nejvhodnější zeměpisné úrovni.
- (3) Horní mez způsobilého počtu obyvatel je 370000 v souladu s čl. 4 odst. 2 nařízení (ES) č. 1260/1999, kterým se stanoví horní mez pro Českou republiku na 31 % obyvatelstva v regionech NUTS II nespadaajících pod cíl 1.
- (4) Komise připravuje na základě návrhů členských států a v úzké součinnosti s dotčeným členským státem a s náležitým ohledem na jeho priority seznam oblastí spadajících pod cíl 2,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Oblasti v České republice spadající od 1. května 2004 do 31. prosince 2006 pod cíl 2 strukturálních fondů jsou uvedeny v příloze tohoto rozhodnutí.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno České republice.

Doporučení a stanoviska

- ▶ nejsou právně závazné (proto jen akty, nikoliv právní akty EU)
- ▶ ochrana důvěry, posílení právní jistoty
- ▶ přiblížení situace svým adresátům

Doporučení Evropského parlamentu a Rady 2006/952/ES o ochraně nezletilých osob a lidské důstojnosti a o právu na odpověď v souvislosti s konkurenceschopností evropského průmyslu audiovizuálních a on-line informačních služeb

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

vzhledem k těmto důvodům: ...

DOPORUČUJÍ:

I. aby členské státy v zájmu podpory rozvoje průmyslu audiovizuálních a on-line informačních služeb přijaly opatření nezbytná pro zajištění ochrany nezletilých osob a lidské důstojnosti ve všech audiovizuálních a on-line informačních službách tím, že:

1. zváží zavedení opatření v rámci svého vnitrostátního práva nebo právní praxe, pokud jde o právo na uveřejnění odpovědi nebo rovnocenné prostředky nápravy v souvislosti s on-line médií, při dodržení vnitrostátních a ústavních právních předpisů, a aniž by byla dotčena možnost upravit způsob jeho výkonu, aby se zohlednily zvláštnosti každého typu média;

Shrnutí a zásady aplikace

- EU – vlastní právní řád – tzv. unijní právo - **případ COSTA/ENEL**
  - *„Na rozdíl od obvyklých mezinárodních smluv vytvořila Smlouva o EHS **vlastní právní řád**, který ... se stal součástí právního řádu členských států a který jsou jejich soudy povinné aplikovat. Tím, že bylo na neomezenou dobu založeno Společenství, jež je vybaveno vlastními institucemi, právní subjektivitou, pravomocí vytvářet vlastní legislativu a schopností rozvíjet vlastní aktivity na mezinárodním poli a zejména skutečnými pravomocemi vyplývajícími z omezení kompetencí nebo přenosem pravomocí ze států na Společenství, tyto státy omezily svá suverénní práva..., a vytvořily tak soubor práva závazného **pro jejich příslušníky i pro ně samotné.**“*
- to jak bude aplikováno – stanoví právo EU samo! -> **zásady aplikace:**
  - **zásada přímého účinku** (tzn. působení na jednotlivce)
  - **zásada přednosti před vnitrostátním právem!** (v případě rozdílné právní úpravy má mít přednost unijní)

Formální náležitosti právních aktů

1. odůvodnění

- *Článek 296 SFEU (dříve 253 SES):* Právní akty musí obsahovat odůvodnění a odkazovat na návrhy, podněty, doporučení, žádosti nebo stanoviska požadovaná Smlouvami.

2. číslování

3. publikace

- *Článek 297 SFEU (dříve 254 SES): :*

Legislativní akty přijaté řádným legislativním postupem podepisuje předseda Evropského parlamentu a předseda Rady.

Legislativní akty přijaté zvláštním legislativním postupem podepisuje předseda orgánu, který je přijal.

Legislativní akty se vyhlašují v **Úředním věstníku Evropské unie**. Vstupují v platnost dnem, který je v nich stanoven, jinak dvacátým dnem po vyhlášení.

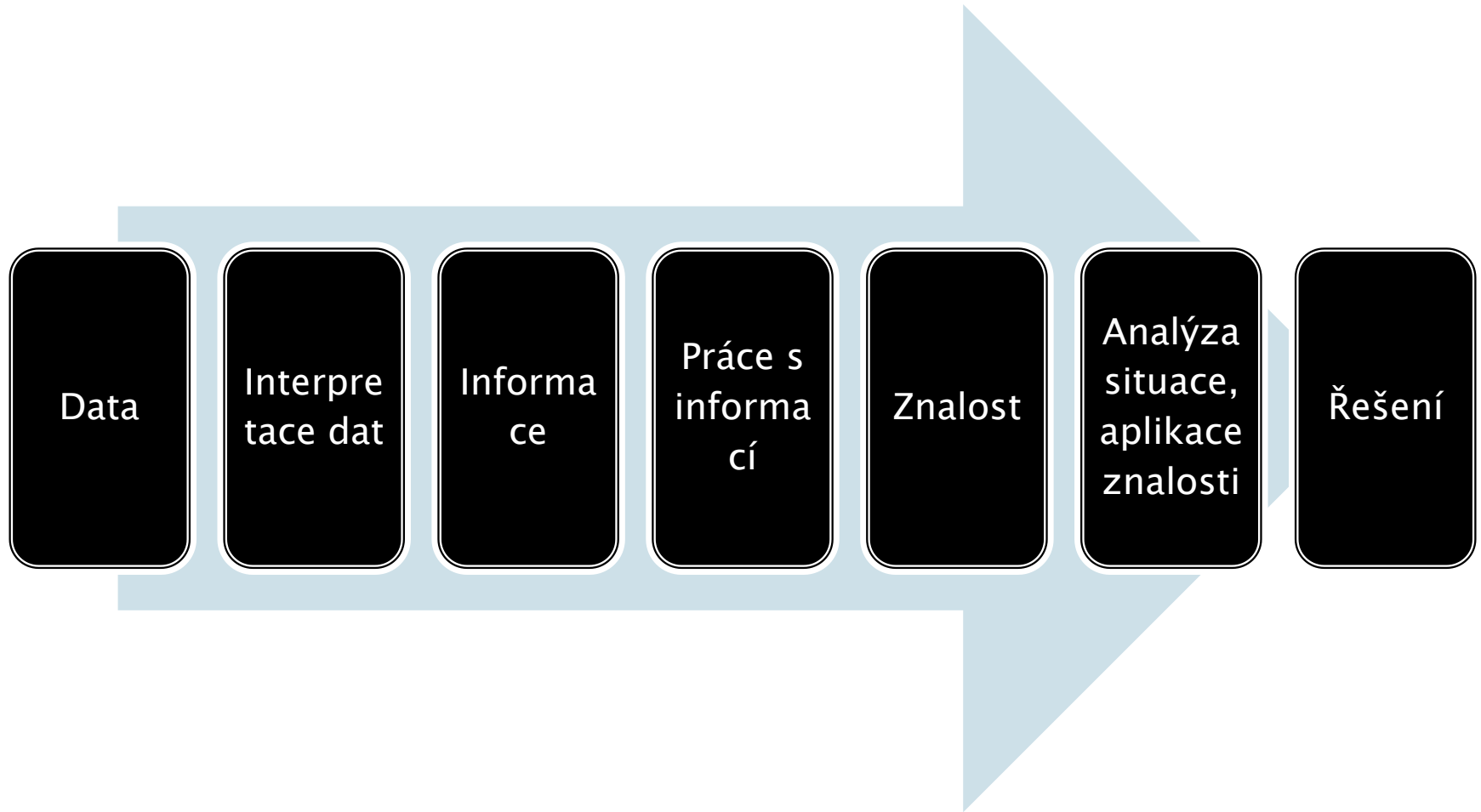
Evropská právní informatika

Část II.

Informace, data, znalost – vymezení

- ▶ norma ISO/IEC 2382-1:1993
  - *data*: Opakovaně interpretovatelná formalizovaná podoba informace vhodná pro komunikaci, vyhodnocování nebo zpracování.
- ▶ *informace* : Poznatek (znalost) týkající se jakýchkoliv objektů, např. faktů, událostí, věcí, procesů, myšlenek nebo pojmů, které mají v daném kontextu specifický význam
- ▶ Informace: z lat. – *in-formatio*, utváření, ztvárnění
  - je velmi široký, mnohoznačný pojem, který se užívá v různých významech. V nejobecnějším smyslu je informace chápána jako údaj o reálném prostředí, o jeho stavu a procesech v něm probíhajících
  - Definic mnoho, často zmiňovaná – Wienerova – informace jako název pro obsah toho, co se vymění s vnějším světem, když se mu přizpůsobujeme a působíme na něj svým působením (viz biologie)
- ▶ Data – z lat. „něco, co je dáno“
  - Objektivní fakta

Znázornění celého procesu

Právní informace

- ▶ = tematicky zaměřené informace - tedy v zásadě totéž, co informace obecně, s tím, že jde o informaci právně relevantní
- ▶ Má význam z hlediska rozebírané právní normy, právní skutečnosti nebo právního vztahu
- ▶ Dva významy:
  - A) informace podávaná právem samotným
  - B) informace o právu a právním řádu
- ▶ Primární a autentická informace je podávána samotnou právní normou

Zdroje právních informací

- ▶ Právní předpisy v širokém pojetí (nařízení, směrnice, smlouvy a mezinárodní dohody)
  - Právní předpisy - jedná se o rozhodnutí orgánu veřejné moci, které obsahuje právní normy jako předem daná pravidla chování (x rozdíl od tzv. individuálních právních aktů)
  - Právní normy – obecně závazná pravidla chování stanovená nebo uznaná státem, jejichž porušení stát sankcionuje
- ▶ Soudní a jiná rozhodnutí
  - individuální právní akt, který je výsledkem řízení probíhajícího před soudem a který „zakládá, mění, ruší nebo autoritativně ověřuje konkrétní práva a právní povinnosti subjektů.“
- ▶ Odborná literatura

Kategorie/ Označení	Symbol	Způsob odkazu	Poznámky
I. Vyšší jednotky členění			Tyto jednotky mohou, ale nemusí mít nadpis. Používá se (spolu nebo jednotlivě) v některých dlouhých nebo velmi členitých textech.
– Část	Část I, II (nebo Část první, Část druhá)	(v) části I, II (nebo části první, části druhé)	
– Hlava	Hlava I, II	(v) hlavě I, II	
– Kapitola	Kapitola I, II (nebo 1, 2)	(v) kapitole I, II (nebo 1,2)	
– Oddíl	Oddíl 1, 2	(v) oddíle 1, 2	

II. Základní jednotka

– Článek
nebo

Jediný článek *nebo*

(v) jediném článku

Článek 1, 2

(v) článku 1, 2

– Bod

I, II (*nebo* A, B)

(v) bodě I, II (A, B)

nebo I. (*nebo* A.
nebo 1.)

(v) bodě I (A *nebo*
1)

Základní jednotky mohou, ale nemusí mít nadpis.

Průběžné číslování (i tam, kde existuje vyšší členění).

Používá se v některých doporučeních, usneseních a prohlášeních.

III. Nižší jednotky členění

<ul style="list-style-type: none"> - Odstavec (číslovaný) - Pododstavec - Písmeno - Bod - Odrážka - Věta	<p>1., 2. žádné a), b) 1), 2) i), ii), iii), iv) – Žádné</p>	<p>v odstavci 1, 2 (v prvním, druhém pododstavci (v (písmenu) a), b) (v (bodě) 1, 2 (v (bodě) i), ii) v první odrážce v první, druhé větě</p>	<p>Nižší jednotky členění nemají nadpis. Samostatné nižší jednotky článku. Nesamostatný prvek článku. Nižší jednotka číslovaného odstavce. Zpravidla mu předchází uvozující věta. Je za ní tečka.</p>
---	--	---	---

Význam znalostí o právu EU

1. Právo EU platí v SR vedle práva slovenského

- **Simmenthal** (106/77): *každý vnitrostátní soudce, který rozhoduje v rámci své pravomoci, má povinnost plně používat právo Společenství a chránit práva, která toto právo poskytuje jednotlivcům*
- *lura novit curia*

2. Právo EU má přednost před právem slovenským

- *Costa v. ENEL*

3. Právo EU je mnohojazyčné

- **Cilfit** (283/81): *výklad ustanovení právního předpisu Společenství tak vyžaduje srovnání různých jazykových verzí*

4. Právo EU je nutné interpretovat autonomně

- **Cilfit** (283/81): *i v případě naprosté shody různých jazykových verzí právo Společenství používá vlastní terminologii. Kromě toho je třeba ještě zdůraznit, že právní pojmy nemají nutně stejný význam v právu Společenství a v různých vnitrostátních právech*

5. Právo EU ovlivňuje interpretaci slovenského práva

- **Marleasing** (C-106/89): *při uplatňování vnitrostátního práva, a zejména ustanovení vnitrostátního právního předpisu speciálně zavedeného za účelem provedení směrnice, je vnitrostátní soud povinen vykládat své vnitrostátní právo ve světle znění a účelu směrnice*

Správná citace a odkazy – předpisy I

- ▶ Plná a zkrácená
- ▶ **Př. plné:**
  - *Nařízení Komise (ES) č. 3223/94 ze dne 21. prosince 1994 o prováděcích pravidlech k dovoznímu režimu pro ovoce a zeleninu( )*
  - ---
  - ( ) *Úř. věst. L 337, 24. 12. 1994, s. 66.*
- ▶ **Př. zkrácené:**
  - *nařízení (ES) č. 3223/94*
  - alternativně: *nařízení 3223/94/ES*
- ▶ Pozor na:
  - čas: EHS – ES – EU !
  - psaní malých a velkých písmen!
- ▶ Poznámka – sama EU nepřekládá označení národních orgánů/zákonů

Správná citace a odkazy – předpisy II

▶ Dále též:

- Nařízení (EHS) č. 2658/87 stanoví, že [...]
- Nařízení (EU) č. 1204/2009 stanoví, že [...]
- Nařízení Rady (ES) č. 1186/2009 ze dne 16. listopadu 2009 o systému Společenství pro osvobození od cla stanoví, že [...]
- Nařízení Rady (ES) č. 1186/2009 o systému Společenství pro osvobození od cla stanoví, že [...]
- Nařízení (ES) č. 1186/2009 o systému Společenství pro osvobození od cla stanoví, že [...]

▶ Pozor na čárky v názvu:

- Nařízení Komise (ES) č. 1307/2008 ze dne 19. prosince 2008 , kterým se na rybářský hospodářský rok 2009 stanoví referenční ceny pro některé produkty rybolovu , stanoví, že [...]

▶ Čárky v novelách:

- Nařízení Komise (EU) č. 1204/2009 ze dne 4. prosince 2009 , kterým se mění nařízení (ES) č. 968/2006 , kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 320/2006 , kterým se zavádí dočasný režim restrukturalizace cukrovarnického průmyslu ve Společenství [...]

Správná citace a odkazy – předpisy III

- ▶ Použití „a“ nebo „až“
  - nařízení (ES) č. 1/96, 2/96 a 3/96 (*akty, které spadají pod jednu smlouvu*)
  - nařízení (ES) č. 1/96, 2/96 a 3/96 a (Euratom) č. 3227/76 (*akty spadající pod více smluv*)
  - (EU) č. 1188/2009 až 1191/2009
- ▶ Pozor na pomlčky!

Odkazy na části aktu

▶ Odkazy na části aktu

- čl. 1 odst. 2 písm. a) nařízení [...]
- článek 2 a čl. 3 druhý pododstavec stanoví, že [...]
- čl. 2 druhý pododstavec a článek 3 stanoví, že [...]

▶ **stejně úrovně členění**

- kapitoly I a II
- články 1, 4 a 9
- první a třetí odrážka

▶ na části stejné úrovně členění, z nichž alespoň jedna obsahuje rozdělení **nižší úrovně**

- článek 2 a čl. 3 odst. 1 nařízení [...] (*ne „články 2 a 3 odst. 1 nařízení [...]“*)
- článek 2, čl. 5 odst. 2 a 3 a články 6 až 9 nařízení [...] (*ne „články 2, 5 odst. 2 a 3 a 6 až 9 [...]“*)
- a zejména jeho čl. 1 odst. 1 písm. b) a odst. 3 písm. c), [...] (*ne „a zejména jeho čl. 1 odst. 1. písm. b) a 3 písm. c) [...]“*)

▶ Odkazy na **přílohy**

- Tento text je uveden v příloze tohoto nařízení. [...]
- úlovky populace uvedené v příloze tohoto nařízení [...] (*ne „k tomuto nařízení“*)
- Příloha I se nahrazuje zněním obsaženým v příloze I tohoto rozhodnutí.

Citace a odkazy na Smlouvy

- ▶ **Maastrichtská smlouva (1. listopadu 1993)**
- ▶ **Amsterodamská smlouva (1997)**
- ▶ **Lisabonská smlouva (1. prosince 2009)**

Správná citace – judikatura

▶ Publikace Soudního dvora:

- Rozsudek Soudního dvora ze dne 19. ledna 1995, Van der Linde, C-351/93 až C-353/93, Recueil, s. I-85.
- *Případně (uvnitř textu, v poznámkách pod čarou ve stanoviscích apod.):*
  - Rozsudek Soudního dvora ze dne 19. ledna 1995, Van der Linde (C-351/93 až C-353/93, Recueil, s. I-85).
  - Rozsudek Soudu ze dne 3. června 2005, TF1 v. Komise, T-17/96, Sb. rozh. s. II-1757. Rozsudek ze dne 13. prosince 2006, de Brito Sequeira Carvalho v. Komise, F-17/05, Sb. VS, s. I-A-1-149, II-A-1-577.

▶ Jiné publikace:

- Před 15. listopadem 1989:
  - **Rozsudek Soudního dvora ze dne 10. prosince 1968 ve věci Komise v. Itálie, 7/68, Recueil 1968, s. 617.**

- ▶ **Odkaz na Sbírku rozhodnutí před 1. květnem 2004 (*Recueil*):**
  - *Arrêt de la Cour du 19 janvier 1995, Van der Linde, C-351/93 à C-353/93, Rec. p. I-85, point 3.*
  - Rozsudek Soudního dvora ze dne 19. ledna 1995 ve věci Van der Linde, C-351/93 až C-353/93, Recueil 1995, **s. I-85, bod 3.**
- ▶ **Odkaz na Sbírku rozhodnutí po 1. květnu 2004 (Sb. rozh.):**
  - *Arrêt du Tribunal du 3 juin 2005, TF1/Commission, T-17/96, Rec. p. II-1757.*
  - Rozsudek Soudu ze dne 3. června 2005 ve věci TF1 v. Komise, T-17/96, **Sb. rozh. 2005, s. II-1757.**
- ▶ **Odkaz na Sbírku rozhodnutí po 1. 12. 2009 (změna názvu Soudu prvního stupně na Tribunál Evropské unie):**
  - *Ordonnance du 17 décembre 2009, Vereniging Milieudefensie et Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht / Commission, T-396/09 R, Rec. p. II-246.*
  - Usnesení **Tribunálu** ze dne 17. prosince 2009 ve věci Vereniging Milieudefensie et Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht v. Komise, T-396/09 R, Sb. rozh. 2009, s. II-246.
- ▶ **Odkaz na Sbírku rozhodnutí – Veřejná služba (Sb. VS):**
  - *Arrêt du 13 décembre 2006, de Brito Sequeira Carvalho / Commission, F-17/05, RecFP 2006 p. I-A-1-149, II-A-1-577.*
  - Rozsudek ze dne 13. prosince 2006 ve věci de Brito Sequeira Carvalho v. Komise, F-17/05, **Sb. VS 2006, s. I-A-1-149, II-A-1-577.**

Správná citace a odkazy – Smlouvy

- „*Smlouva o EU*“ pro Smlouvu o Evropské unii,
  - „*Smlouva o fungování EU*“ nebo „*SFEU*“ pro Smlouvu o fungování Evropské unie,
  - „*Smlouva o ES*“ pro Smlouvu o založení Evropského společenství,
  - „*Smlouva o Euratomu*“ pro Smlouvu o založení Evropského společenství pro atomovou energii,
  - „*Smlouva o ESUO*“ pro Smlouvu o založení Evropského společenství uhlí a oceli.
- ▶ Pořadí:
- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii,
  - s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,
  - s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

Právní informační systémy

- ▶ Informační systém zaměřený na práci s právními informacemi
- ▶ v ČR - neexistence komplexního či centrálního PIS zaštiťovaného státní autoritou
  1. ASPI (www.systemaspi.cz), verze 13+, Wolters Kluver ČR
  2. Codexis Academia (www.codexisacademia.cz)
  3. Beck-online (www.beckonline.cz), C.H.Beck
  4. LexGalaxy (www.legsys.cz)
- ▶ V EU – EUR-Lex

Předchůdci EUR-Lexu

- ▶ CELEX (Communitatis Europaeae Lex)
- ▶ původně pro orgány EU
- ▶ následně uvolňován přístup i pro další subjekty včetně jednotlivců
- ▶ v současné době integrován do EUR-Lexu a již se neaktualizuje

EUR-Lex

- ▶ bezplatný přístup k právu Evropské unie
- ▶ spravován Úřadem pro úřední tisky
- ▶ EUR-Lex nabízí:
  - každodenní vydání Úředního věstníku Evropské unie v elektronické podobě,
  - základní vyhledávání, pokročilé vyhledávání a funkci prohlížení,
  - možnost zobrazit nebo stáhnout dokumenty (formáty PDF, HTML, DOC, TIFF),
  - u každého dokumentu analytická metadata.
- ▶ základním zdrojem databáze EUR-Lex je Úřední věstník Evropské unie
- ▶ Úvaha právníka – do jaké míry lze spoléhat na informace v EUR-Lexu? - **Nařízení 216/2013 – účinné od 1.7.2013**

Úřední věstník Evropské unie

- ▶ oficiální sbírka práva EU
- ▶ vyhlášení – podmínkou platnosti předpisu
- ▶ vychází ve všech úředních jazycích s výjimkou irštiny
- ▶ dělí se do řad:
  - L – pro právní předpisy
  - C – pro informace a oznámení
  - S – veřejná nabídková řízení
- ▶ vydání:
  - tištěné (autoritativní text)
  - elektronické

Celexové číslo

- ▶ jednoznačně identifikuje právní předpisy a judikaturu EU
- ▶ univerzální kód nezávislý na použitém jazyce
- ▶ konstrukce:
  - **SXXXX(D)YYY(Y)**
  - S – sektor (celkem 12)
  - XXXX - letopočet
  - YYY(Y) - číslo dokumentu
  - + zvláštní pravidla
    - pro konsolidované akty
    - pro opravy R(xx) tedy 32009L0164**R(01)**
    - pro MS: 21986A**0331(01)**
- ▶ Například dokument s celexovým číslem 32008R1338 je:
  - dokument náležející do sektoru 3 (sekundární právo): **32008R1338**
  - přijatý v roce 2008: 3**2008** R1338
  - nařízení, druh "R": 32008**R**1338
  - vydaný v Úř. věst. pod číslem 1338: 32008R**1338**

Eurovoc

- ▶ EuroVoc je vícejazyčný polytematický tezaurus s terminologií oblastí, kterými se zabývá Evropská unie.
- ▶ <http://eurovoc.europa.eu/drupal/?q=cs>

IATE

<http://iate.europa.eu/iatediff/SearchByQueryEdit.do>

Judikatura Soudní dvora EU

- ▶ Od 1.5.2004 – v zásadě veškerá judikatura dostupná v ve všech úředních jazycích (tedy slovenština i čeština)
- ▶ Starší rozhodnutí – překlad pouze u části z nich
- ▶ Dostupná:
- ▶ http://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/
- ▶ K dispozici také stanoviska Generálních advokátů

Další hlavní zdroje informací

▶ N-Lex

- http://eur-lex.europa.eu/n-lex/index_cs.htm

▶ PreLex

- <http://ec.europa.eu/prelex/apcnet.cfm?CL=cs>

▶ European e-Justice

- <https://e-justice.europa.eu/home.do?action=home&plang=sk>

Práce s EUR-Lexem

- ▶ vyhledávání:
  - základní
  - pokročilé
- ▶ velmi praktické - Shrnutí právních předpisů EU
- ▶ http://europa.eu/legislation_summaries/index_cs.htm

Evropský soudní atlas ve věcech občanských

1. http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_cs.htm
- ▶ Řada informací a formulářů – možnost vyplnit je ve vlastním jazyce a překlad zajistí systém sám

Prelex

- ▶ <http://ec.europa.eu/prelex/apcnet.cfm?CL=cs#>
- ▶ COM - Dokumenty Komise adresované jiným orgánům (návrhy právních předpisů, sdělení, zprávy atd.), (KOM)
- ▶ SEC - Různé dokumenty Komise (SEK)
- ▶ CNS - Zvláštní legislativní postup (konzultace s EP)
- ▶ COD - Řádný legislativní postup

Daňová databáze

- ▶ http://ec.europa.eu/taxation_customs/vies/ -
ověření DIČ

PRADO – Identifikační doklady

- ▶ <http://prado.consilium.europa.eu/SK/homeindex.html>
- ▶ Popis ochranných prvků
- ▶ Odkazy na seznamy neplatných dokladů

TED (Tender Electronic Daily)

- ▶ Informace o veřejných zakázkách v EU
- ▶ <http://ted.europa.eu/TED/main/HomePage.do>

Řešení problémů s výkladem – předběžná otázka

Část III.

Obecný úvod k výkladu

- ▶ Výklad je autonomní
- ▶ Problém je v mnohojazyčnosti –jazyková metoda výkladu má proto svá specifika
- ▶ Důraz se klade nejen na účel úpravy, ale i na její maximální účinek (*effet utile, principle of effectiveness*)

Předběžná otázka – význam

- ▶ Umožňuje národnímu soudu zajistit správný výklad unijního práva
- ▶ Položit ji může kterýkoliv národní soud
- ▶ Položit ji musí:
  - soud posledního stupně
  - kterýkoliv národní soud řešící otázku neplatnosti unijního práva
- ▶ **Spojené věci C-188/10 a C-189/10 - Aziz Melki (C-188/10) a Sélim Abdeli (C-189/10):** Nadřízené soudy ani úprava nesmí bránit pokládání otázek – je to právo každého soudu
- ▶ Otázka: co je to soud

Vymezení soudu – co rozhodčí soudy

- ▶ **Věc 61/65 - G. Vaassen-Göbbels (vdova) proti Bestuur van Beambtenfonds voor het Mijnbedrijf:** Výraz "soud" použitý v článku 177 Smlouvy o EHS může za určitých okolností zahrnovat i jiné orgány běžné soudy
- ▶ **Věc Nordsee 102/81** – rozhodčí soudy obecně nejsou soudy
- ▶ **Věc C-24/92 - Corbiau v. Administration des contributions:** Pojem soudu ve smyslu článku 177 Smlouvy je pojmem práva Společenství a ze své podstaty může zahrnovat pouze orgány jednající jako třetí osoba ve vztahu k orgánu, který vydal napadené rozhodnutí.
- ▶ *Ředitel finančního úřadu členského státu (ředitel správy přímých a nepřímých daní - Directeur des Contributions Directes et des Accises) rozhodující o stížnostech podaných daňovými poplatníky nejedná jako taková třetí osoba, jelikož mezi ním a oddělením, jež vyměřilo spornou daň existuje zřetelné organizační propojení.*
- ▶ **Věc C-393/92 - Gemeente Almelo a další v. Energiebedrijf IJsselmij:** Vnitrostátní soud, který v případě stanoveném zákonem, rozhoduje o odvolání proti rozhodčímu nálezu, musí být považován za soud ve smyslu článku 177 Smlouvy o ES, a to přesto, že za podmínek stanovených dohodou o rozhodčím řízení uzavřenou mezi dotčenými stranami, musí tento soud rozhodnout věc v souladu s tím, co se zdá spravedlivé a přiměřené. V souladu se zásadou nadřazenosti práva Společenství a zásadou jeho jednotného uplatňování, ve spojení s článkem 5 Smlouvy, musí být takový soud dodržovat pravidla práva Společenství, zejména ty, které se týkají hospodářské soutěže, i když rozhoduje věc podle zásad spravedlnosti

Formulace PO

- ▶ **Věc 61/65 - G. Vaassen-Göbbels (vdova) proti Bestuur van Beambtenfonds voor het Mijnbedrijf:** *V rámci žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, Soudní dvůr nemá pravomoc ať už aplikovat Smlouvu na konkrétní případ, nebo rozhodnout o platnosti ustanovení vnitrostátního práva ve vztahu ke Smlouvě tak, jako by to bylo možné učinit podle článku 169. Soudní dvůr nicméně může extrahovat z předkládajícím soudem nedokonale formulované předběžné otázky ty její části, které se výkladu Smlouvy týkají.*
- ▶ **Spojené věci C-320/90, C-321/90 a C-322/90 - Telemarsicabruzzo SpA proti Circostel a Ministero delle Poste e Telecomunicazioni a Ministero della Difesa:** *Je namístě připomenout, že potřeba dospět k výkladu práva Společenství, který by byl užitečný pro vnitrostátní soud, vyžaduje, aby tento soud vymezil skutkový a právní rámec otázek, které pokládá, nebo alespoň vysvětlil skutkové předpoklady, na nichž jsou tyto otázky založeny.*
- ▶ **Věc C-144/04 Werner Mangold proti Rüdigeru Helmovi:** *Soudní dvůr se však domnívá, že za účelem ověření jeho vlastní pravomoci mu přísluší přezkoumat podmínky, za kterých se na něj vnitrostátní soud obrátil. Duch spolupráce, jímž má být veden průběh řízení o předběžné otázce, totiž znamená, že vnitrostátní soud bere ohled na funkci svěřenou Soudnímu dvoru, kterou je přispívat k výkonu spravedlnosti v členských státech, a nikoliv poskytovat poradní stanoviska k obecným či hypotetickým otázkám.*
- ▶ **Věc C-302/04 - Ynos kft proti Jánosi Vargovi:** *Soudní dvůr má pravomoc k výkladu směrnice Společenství, pokud jde o její použití v novém členském státě, pouze ode dne přistoupení tohoto členského státu k Evropské unii.*

Obsah předběžné otázky

- ▶ **Věc C-118/08 - Transportes Urbanos y Servicios Generales SAL proti Administración del Estado:** *Soudnímu dvoru sice nepřísluší, aby v rámci řízení o předběžné otázce rozhodoval o slučitelnosti ustanovení vnitrostátního práva s právními pravidly Unie, má však pravomoc poskytnout předkládajícímu soudu veškeré prvky výkladu vztahující se k tomuto právu, které mu umožní posoudit takovou slučitelnost pro účely rozhodnutí ve věci, jež mu byla předložena.*
- ▶ **Věc C-370/12 - Thomas Pringle proti Gouvernement of Ireland, Ireland a The Attorney General:** *Z judikatury Soudního dvora v tomto ohledu vyplývá, že Soudní dvůr má pravomoc v rámci řízení o předběžné otázce rozhodovat o výkladu ustanovení unijního práva bez ohledu na to, zda mají přímý účinek, či nikoli.*

Povinnost položit PO

- ▶ Věc 283/81 Srl Cilfit v likvidaci a 54 dalších vs. Ministero della Sanita a Lanificio di Gavardo SpA
- ▶ - rozhodnutí stanoví výjimky z povinnosti:
  1. Je to jasné (acte clair)
  2. Je to objasněné (acte éclairé)
  3. Není to nutné

Nepoložení předběžné otázky

- ▶ Jedno nepoložení je dílčí porušení unijního práva – patrně bez důsledku
- ▶ V případě rozšířené praxe – závažné porušení unijního práva, možnost sankce
- ▶ Přezkum věci SD EU není možný. Rozhodnutí je závazné. Právo EU jeho zpochybnění neumožňuje
- ▶ Důsledky na národní úrovni – právo na spravedlivý proces a právo na zákonného soudce

Práce s více jazykovými verzemi – mnohojazyčnost Evropské unie

Část IV.

Exurz– mnohojazyčné státy a jejich právo

- ▶ Ve světě je minimum mnohojazyčných států, ve kterých se používá řada jazyků při výkonu státní moci a ve veřejném prostoru.
- ▶ V těchto státech se obvykle 1-2 nejvýznamnější jazyky dostávají do postavení společných jazyků, ve kterých působí ústřední stát a které slouží mezinárodní (interetnické) komunikaci. Společné právo se vyjadřuje či uplatňuje zejména či výhradně v těchto jazycích.
- ▶ Jediným dobrým příkladem je Indie (hindština, angličtina a více než 20 dalších „národních“ jazyků).
- ▶ Dříve Sovětský svaz (ruština a 14 dalších svazových jazyků), jeho rozpad při demokratizaci je dokladem obtížnosti udržení takového státu.

Rozhodné (autentické) jazyky mezinárodních smluv

- ▶ Světové společenství států je nutně mnohojazyčné.
- ▶ Demokratizace bezděčně potlačila používání společných jazyků elit (v Evropě latina, později francouzština).
- ▶ Dvoustranné mezinárodní smlouvy se sjednávají v jazyce či jazycích obou stran.
- ▶ Vícestranné a mnohostranné smlouvy se sjednávají jenom ve vybraném či vybraných pro smluvní strany důležitých jazycích. Jenom v těchto jazycích jsou mezinárodní smlouvy rozhodné (autentické).
- ▶ Překlady do úředních jazyků států, jejichž státní jazyky nebyly vybrány, jsou rozhodné jen pro vnitrostátní úřední a soudní použití, upozorňuje se také na tuto skutečnost.

Úřední jazyky mezinárodních organizací

- ▶ Zakládající členské státy mezinárodních organizací s vyšším počtem členských států vybírají jako úřední jazyky těchto organizací pouze jazyky nejvlivnějších členských států nebo jazyky sdílené řadou států.
- ▶ Takto lze vysvětlit jazykový režim např. OSN, WTO, RE, NATO
- ▶ Pro provoz těchto mezinárodních organizací a pro jejich styk se členskými státy takový jazykový režim stačí.
- ▶ Jazykový režim jednotlivých mezinárodních organizací odráží mezinárodní smlouvy sjednané na jejich půdě.

Autoritativní a demokratické státy a jejich jazykový režim ohledně jazykových menšin

- ▶ Autoritativní státy se snaží státnost vybudovat prosazováním státního jazyka proti užívaným jazykům.
- ▶ Řada států potlačovala užívání menšinových jazyků.
- ▶ Jazykové menšiny často vůči státům ale nebyly loajální.
- ▶ Soudobé liberální státy musejí nicméně jazykové menšiny přinejmenším snášet, roste tlak a zájem na jejich podpoře.
- ▶ V Evropě vytváření společného standardu: Charta menšinových jazyků Rady Evropy.
- ▶ Leckde v Evropě i ve světě je nicméně stále fenomén menšinových jazyků politickou zátěží.

Jedno – či dvoujazyčné Československo?

- ▶ Československo bylo od počátku v roce 1918 do konce 1992 dvoujazyčným státem.
- ▶ Politicky se jazyk označoval nejdříve jako československý, posléze jako dva samostatné.
- ▶ Po roce 1945 se právo soustavně zveřejňovalo ve dvou jazykových verzích.
- ▶ Dvoujazyčné zachycení práva si však skoro nikdo neuvědomoval.
- ▶ Je minimum dokladů rozporů mezi jazykovými verzemi a jejich řešení.
- ▶ Oba jazyky jsou totiž vzájemně srozumitelné.

Jazykový režim EU – mnohojazyčnost

- ▶ EU má nyní 27 členských států a 23 úředních (v širokém slova smyslu) jazyků.
- ▶ Velká většina členských států tedy přinesla do EU vlastní jazyk.
- ▶ Též výjimky kladou důraz na vlastní terminologii (př. Rakousko)
- ▶ Každé předpokládané rozšíření přinese další nové jazyky: není představitelné vzdání se užívání národního jazyka.
- ▶ Některé státy (Španělsko) dokonce žádají zavedení dalších svých jazyků do provozu EU.

Rozlišení rozhodných jazyků primárního a sekundárního práva

- ▶ Rozhodné (autentické) jazyky zřizovacích smluv – jazyky, ve kterých byly sjednány, resp. za které byly prohlášeny po přistoupeních jejich překlady – nyní 23.
- ▶ Rozhodné (autentické) jazyky nařízení, směrnic, rozhodnutí a dalších aktů EU, resp. ES – nyní 23
- ▶ Všechna jazyková znění jsou si formálně rovná, bez ohledu na stáří a význam. Faktický význam jednotlivých jazyků je samozřejmě různý.

Pracovní jazyky a jejich postavení

- ▶ Formálně jsou pracovní jazyky institucí všechny úřední jazyky EU, nyní tedy všech 23 jazyků.
- ▶ Fakticky jsou pracovními jazyky institucí EU angličtina, francouzština a němčina.
- ▶ Tyto jazyky se jako pracovní etablovaly spontánně, není a nebude žádné politické rozhodnutí.
- ▶ Jejich postavení není stejné. Angličtina začíná převažovat, francouzština si zachovává své výsadní postavení, němčina se poněkud vytrácí.
- ▶ Jsou to jazyky nejvýznamnějších evropských států, resp. jazyky běžně vyučované jako cizí jazyky ve školách.
- ▶ Význam pracovních jazyků pro studium práva EU.

Důsledky nedostupnosti verzí právních textů

- ▶ V souvislosti se vstupem nových členských států v roce 2004 a 2007 se nezvládly včas překlady práva EU do nových jazyků.
- ▶ Zabezpečovaly kandidátské státy, EU nebyla spokojena a rozhodla se pro další revizi.
- ▶ Výsledek: opoždění zveřejnění ve zvláštním vydání Úředního věstníku EU v řádu měsíců.
- ▶ Námitka nedostupnosti: rozsudek C-161/06 *Skoma-Lux* o dotazu KS Ostrava – námitka uplatnění nezveřejněného celního práva, Soudní dvůr ji uznal, nedostupnost práva v příslušném novém jazyce prostě nebylo možné přehlédnout.

Práce s jazyky – teorie mezinárodního práva

- ▶ Vídeňská úmluva o smluvním právu. Čl. 33
- ▶ Zdůraznění výsadního postavení rozhodných verzí vůči překladům.
- ▶ Rozhodné jazykové verze mají rovné postavení, ledaže smlouva sama stanoví
- ▶ Ekvivalenty se mají vykládat stejně.
- ▶ Nemají se tedy hledat umělé rozdíly mezi rozhodnými jazykovými verzemi.
- ▶ V případě neodstranitelného rozporu se má sledovat smysl a účel právní úpravy.

Praxe mezinárodního práva

- ▶ Mnohostranné mezinárodní smlouvy mají zpravidla 5-6 rozhodných jazyků: angličtina, francouzština, španělština, ruština, čínština a arabština (nikoli němčina).
- ▶ Západní odborníci na mezinárodní právo poukazují na minimální zohledňování tří posledních jazykových verzí.
- ▶ Znalost těchto jazyků je totiž ve světovém diplomatickém prostředí poměrně omezená.

Ideál práce s mnohojazyčným právem EU

- ▶ Příklad Stauder 26/69 (Kupony na máslo) – Podstata – jedna jazyková verze se liší - žádá se srovnávání jazykových verzí, Soudní dvůr toto opakovaně zdůrazňuje svými rozsudky (např. C-296/95 - The Queen v. Commissioners of Customs and Excise, ex parte EMU Tabac a další)
- ▶ Zásada mezinárodního (a nevysloveně také evropského) unijního práva):
  - stejný význam použitých obrátů
  - zákaz hledání zbytečných rozdílů
  - zjevné rozpory se mají řešit zkoumáním smyslu, původu či zařazení úpravy (místo gramatického teleologický, historický či systematický výklad)
- Příklad CILFIT 283/81, má se brát v potaz, že právo EU je svébytný nadnárodní právní řád, který je odlišný od právních řádů členských států stejně jako práva mezinárodního.
- **Alternativní řešení – položení předběžné otázky**

Stuader (29/69)

- ▶ **Německá** verze: *‘Die Mitgliedstaaten treffen alle erforderlichen Maßnahmen damit ... die Begünstigten der in Artikel 1 vorgesehenen Maßnahmen Butter nur gegen einen auf ihren Namen ausgestellten Gutschein erhalten können.’* (‘Member States shall take all measures necessary to ensure that ... those entitled to benefit from the measures laid down in Article 1 may only receive butter in exchange for a coupon issued in their names.’)
- ▶ **Francouzská** verze říká, že kupony by měly být *‘bon individualisé’*, **holandská** verze stanoví, *‘op naam gestelde bon’*, **italská** verze říká, že máslo by mělo být vydáno oproti *‘buono individualizzato’*

C-296/95 EMU Tabac and Others

- ▶ Interpretace směrnice 92/12/EHS upravující spotřební daně
- ▶ Zboží dovezené z jiné členské země EU pro soukromou spotřebu podléhá poplatku tam, kde bylo koupeno
- ▶ Otázka: co když nákup provedl zástupce? Uplatní se i tak tato výjimka?
- ▶ Téměř všechny jazykové verze to nevyklučovaly.
- ▶ Dánská a řecká verze výslovně stanovily, že převoz musí být proveden kupujícím osobně

- ▶ Argumenty z pohledu žalobce
  - Jenom minimum lidí mluví těmito jazyky
  - Doslova nikdo jiný jim nerozumí
- ▶ *all the language versions must, in principle, be recognised as having the same weight and this cannot vary according to the size of the population of the Member States using the language in question*

A co pracovní jazyky (původní jazyk textu)

- ▶ Všechny jsou si rovny, ale jeden musel být první
- ▶ Jazyky nových čl. st. Nemohou být původní ve vztahu k legislativě přijaté před vstupem
- ▶ Otázka: a vadí to vůbec?
- ▶ Odpověď: case C-63/06 Profisa
  - Směrnice 92/83/EHS o harmonizaci spotřebních daní z alkoholu
  - Litevská verze se liší
  - Směrnice přijata v roce 1992, Litva vstoupila 2004
  - SD EU tuto skutečnost zcela ignoroval

Realita práce s mnohojazyčným právem EU

- ▶ Mnohojazyčně se však právo zachycuje právě kvůli tomu, že chybí společně užívaný jazyk.
- ▶ Drtivá většina tvůrců práva, úředníků a soudců pracuje pouze s verzí ve svém jazyce.
- ▶ Srovnávání jakýchkoli dalších verzí je dokladem vysoké kvality práce s právem.
- ▶ Prostředky pro úplné srovnávání má snad jen SD EU
- ▶ Praktická poznámka – EUR-Lex umožňuje až trojjazyčné zobrazení práva

Objektivní příčiny překladových chyb a nedostatků

- ▶ V právních textech může mít rozhodující význam jakékoli slovo či slovní spojení.
- ▶ Zjevně nelze překládat dokonale – proto koneckonců odolává překládání automatizaci.
- ▶ Neexistence plných významových ekvivalentů
- ▶ Odlišné bohatství jednotlivých jazyků, pokud jde o právní stejně jako jakoukoli jinou terminologii.

Příklad svedení přílišným důrazem na jednu jazykovou verzi

- ▶ Nařízení č. 852/2002 o hygieně potravin.
- ▶ (Příloha II, bod 9): *Vyžaduje-li to hygiena, musí být zajištěna vhodná příslušenství pro převlékání pracovníků.*
- ▶ Co to znamená? Stačí šatník, věšák, botník, nebo je potřeba zvláštní místnost – tedy šatna?
- ▶ Pravděpodobně překlad anglického *changing facility*, opomenutí německého *Umkleideraum* anebo francouzského *vestiaire*.
- ▶ Jaké to má důsledky pro provozovatele potravinářských maloobchodů? Poměrně zásadní.
- ▶ Samozřejmě je otázka, zda je to opravdu potřebné.

Úkol – Příklad zjevné chyby a její překonávání

- ▶ Nařízení 44/2001 o pravomoci a o uznávání a výkoně rozsudkov v občianskych a obchodných veciach
- ▶ Určení příslušnosti soudu ke sporu o výživné (čl. 5):
- ▶ Slovenská verze: *vo veciach výživného na súdoch podľa bydliska alebo obvyklého pobytu výživou povinnej osoby*
- ▶ Je to správně? Jaké bude řešení?

Corrigenda

- ▶ Oprava zjevných chyb v právních aktech
- ▶ Přijata po publikaci aktu
- ▶ Z pohledu praktického – texty v Eur-lexu nemusí obsahovat poslední změny přijaté v corrigendech

Zásady aplikace – přímý účinek

Část V.

Přímý účinek vs. bezprostřední použitelnost

▶ **BP:**

- mezinárodní smlouva působí ve vnitrostátní sféře bez nutnosti jakékoliv akce ze strany státu
- čl. 7 Slovenské Ústavy resp. Čl. 10 české Ústavy

▶ **PÚ:**

- vlastnost normy unijního práva přímo a bez dalšího ovlivňovat právní postavení jednotlivce. Přiznávat mu Pr či ukládat Pov. Princip PÚ v sobě rovněž zahrnuje povinnost soudů členských států přímo aplikovat dotčenou normu komunitárního práva.
- judikatura ESD (případ Van Gend en Loos)

Ústava čl. 7

(2) Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. **Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.** Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

..

(5) Medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré **priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb** a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, **majú prednosť pred zákonmi.**

Čs. Ústava čl. 10

- ▶ Vyhlášené medzinárodné smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; **stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.**

Podmínky existence přímého účinku

- ▶ význam – zajistit dosažení cílů práva ES/EU
- ▶ projev zásady **effet utile**
- ▶ Podmínky PÚ (Van Gend en Loos)
  1. norma, resp. pravidlo chování v ní obsažené, musí být precizní, jasná a konkrétní
  2. norma musí být bezpodmínečná
  3. k provedení této normy není nutné (přípustné) přijetí dalšího ustanovení
  4. norma neponechává žádnou podstatnou volnost chování členským státům ani orgánům Společenství.
- ▶ PÚ – roviny:
  - vertikální
    - vzestupný - jednotlivec (Pr) vs stát (Po)
    - sestupný - jednotlivec (Po) vs stát (Pr)
  - horizontální - mezi jednotlivci - jednotlivec (Pr) vs jednotlivec (Po)
- ▶ řada ustanovení SES má PÚ - příklady: viz. násl. slajd
- ▶ ot. mají všechna nařízení PÚ?

Související judikatura

- ▶ **Věc 2/74 Jean Reyners vs. Belgie:** přímý účinek je možný i tam, kde unijní právo nestanoví přímý zákaz
- ▶ **Věc 43/75 Defrenne v Sabena II:** PÚ i v horizontální rovině
- ▶ **Věc 126/86 Fernando Zaera v Institut Nacional de la Seguridad Social and Tesorería General de la Seguridad Social:** odmítnutí PÚ u obecných ustanovení zřizovací smlouvy, avšak zdůraznění významu pro interpretaci

příklady ustanovení Smlouvy S/BEZ přímého účinku

▶ **Článek 3 SEU**

- ▶ Unie vytváří vnitřní trh. Usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku a na vysokém stupni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Podporuje vědecký a technický pokrok.

příklady ustanovení Smlouvy S/BEZ přímého účinku

▶ **Článek 43 SFEU Volný pohyb pracovníků**

1. Volný pohyb pracovníků uvnitř Unie je zajištěn.

2. Volný pohyb zahrnuje, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky, zrušení jakékoli diskriminace mezi pracovníky členských států založené na státní příslušnosti.

3. S výhradou omezení odůvodněných veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností a ochranou zdraví zahrnuje právo:

a) ucházet se o skutečně nabízená zaměstnání,

b) pohybovat se za tím účelem volně na území členských států,

c) pobývat v některém z členských států za účelem výkonu zaměstnání v souladu se zákony a ostatními předpisy, které upravují zaměstnání vlastních příslušníků tohoto státu,

d) zůstat na území členského státu po ukončení zaměstnání, a to za podmínek, které budou předmětem prováděcích nařízení vypracovaných Komisí.

4. Ustanovení tohoto článku neplatí pro zaměstnání ve veřejné správě.

▶ **Článek 56 SFEU Volné poskytování služeb**

Podle následujících ustanovení jsou zakázána omezení volného poskytování služeb uvnitř Unie pro příslušníky členských států, kteří podnikají v některém jiném státu Unie než příjemce služeb. ...

příklady ustanovení Smlouvy S / BEZ přímého účinku

▶ **Článek 157 SFEU Stejně odměňování mužů a žen**

1. Každý členský stát zajistí uplatnění zásady stejného odměňování mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci.

2. Odměnou ve smyslu tohoto článku se rozumí obvyklá základní či minimální mzda nebo plat a veškeré ostatní dávky, které zaměstnavatel přímo nebo nepřímo, v hotovosti nebo v naturáliích vyplácí pracovníkovi z titulu pracovního poměru.

Rovnost odměňování mužů a žen bez diskriminace podle pohlaví znamená:

a) že odměna za stejnou práci při úkolové mzdě se vypočítává podle stejného tarifu,

b) že odměna za práci při hodinové mzdě je stejná při stejném druhu práce.

3. Rada přijme postupem podle článku 251 a po konzultaci s

Hospodářským a sociálním výborem opatření k zabezpečení uplatnění zásady stejných příležitostí a stejného zacházení s muži a ženami v otázkách práce a zaměstnanosti včetně zásady stejného odměňování při stejné nebo rovnocenné práci.

4. S ohledem na plné zajištění rovného zacházení s muži a ženami v pracovním procesu nebrání zásada rovného zacházení žádnému členskému státu zachovat nebo zavést opatření poskytující zvláštní výhody pro usnadnění odborné pracovní činnosti méně zastoupeného pohlaví nebo pro předcházení či kompenzaci nevýhod v jeho profesní kariéře.

příklady ustanovení Smlouvy S/BEZ přímého účinku

- ▶ Článek 101 SFEU Zákaz kartelů
  1. S vnitřním trhem jsou neslučitelné a proto zakázané veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení soutěže na společném trhu, zejména ty, které
    - a) přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny anebo jiné obchodní podmínky,
    - b) omezují nebo kontrolují výrobu, odbyt, technický rozvoj nebo investice,
    - c) rozdělují trhy nebo zdroje zásobování,
    - d) uplatňují vůči obchodním partnerům nerovné podmínky při rovnocenných plněních, čímž jsou někteří partneři znevýhodněni v soutěži,
    - e) váží uzavření smlouvy na podmínku, že druhá strana přijme další plnění, která podle povahy věci nebo podle obchodních zvyklostí s předmětem takové smlouvy nesouvisejí.
  2. Dohody nebo rozhodnutí zakázané podle tohoto článku jsou neplatné.

Směrnice a PÚ?

- ▶ Obecně nikoliv!
- ▶ Za určitých podmínek však ano:
  - splňuje kritéria uvedená u případu VGL
  - nebyla řádně a včas provedena do vnitrostátního práva
  - určitého práva plynoucího ze směrnice se dovolává jednotlivec a
  - povinným je stát, resp. jeho orgán.

případ Van Duyn:

- ▶ Článek 39 SES stanoví:

1. Je zajištěn volný pohyb pracovníků ve Společenství.

2. Volný pohyb pracovníků zahrnuje odstranění jakékoli diskriminace mezi pracovníky členských států na základě státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky.“ – jasná povinnost, žádná volnost jednání státu, jasné stanovení práva, byť omezeného důvody v odst. 3

- ▶ Směrnice 64/221 stanoví:

„opatření přijatá z důvodů veřejného pořádku musí být založena výlučně na osobním jednání dotčeného jednotlivce“ – jasně stanovená povinnost státu nebrat zřetel na faktory, které nespočívají v osobním chování jednotlivce – požadavek právní jistoty jednotlivce požaduje, aby se na toto mohl spolehnout, i když je stanovena v právním aktu, který jako celek přímý účinek nemá.

Přímý účinek směrnice v judikatuře ESD

- ▶ Vývoj:
  - 70. - 80. léta - prvotní vymezení PÚ směrnice: judikatura Van Duyn, Marshall, Ratti
  - 90 léta až současnost – pochyby, avšak konzervativní přístup, zároveň nová řešení, expanze účinku směrnic
- ▶ případ Ratti
  - nutné uplynutí lhůty pro implementaci
- ▶ Případ Marshall
  - horizontální účinek směrnice (tj. aplikace vůči jednotlivci) není možný
  - Široká koncepce pojetí státu!
- ▶ Případ Kolpinghuis
  - Odmítnutí vertikálního sestupného přímého účinku („*Přímý účinek slouží pouze k uplatňování práv jednotlivce, nikoliv založení jeho povinností.*“)
- ▶ Případ Dori
  - Jednoznačné odmítnutí **horizontálního** přímého účinku!

Nedávný vývoj PÚ směrnic – Mangold C-144/04

- ▶ kontroverzní, často nesprávně interpretován
- ▶ směrnice 2000/78 která měla vést k zajištění zásady rovného zacházení v zaměstnání a povolání (navíc neuplynula lhůta pro implementaci)
- ▶ **Je na vnútroštátnom súde, aby zabezpečil plnú účinnosť všeobecnej zásady zákazu diskriminácie na základe veku tým, že nebude aplikovať žiadne ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré je s ňou v rozpore, a to aj vtedy, ak lehota na prebratie smernice ešte neuplynula.**
- ▶ *Pozn. Významné i pro PO! V rámci tohoto řízení o předběžné otázce vnitrostátní soud, který jako jediný zná přímo skutkové okolnosti věci, může s ohledem na její zvláštnosti nejlépe posoudit nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání svého rozsudku*
- ▶ Skutečný závěr – aplikována má být obecná zásada právní

Případ Küçükdeveci C-555/07

- ▶ Ot. Podle VP je nutné PP zrušit rozhodnutím ÚS? Co pak? Má klást PO? Může zrušovat sám?
- ▶ *V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že potreba zaručiť plný rozsah zásady zákazu diskriminácie na základe veku, ako ju konkretizuje smernica 2000/78, znamená, že v prípade ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré patrí do pôsobnosti práva Únie, ktoré vnútroštátny súd považuje za nezlučiteľné s touto zásadou a u ktorého je výklad v súlade s ňou nemožný, vnútroštátny súd musí vylúčiť použitie takého ustanovenia bez toho, aby bol povinný najskôr položiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru alebo aby sa mu v jej položení bránilo.*

Incidenční účinek směrnice

- ▶ Incidenční účinek: Nový koncept – rozsudky CIA Security a Unilever Italia
  - Podstata – v důsledku účinku směrnice je odmítnuta aplikace VP, který nebyl notifikován v souladu se směrnicí – směrnice se ale dovolává jednotlivce vůči státu, jiný jednotlivce je (bohužel) dotčen

PÚ směrnice – shrnutí

- ▶ ESD - účinnost směrnice bude vyšší, když se jí jednotlivec bude moci dovolat...
- ▶ kdy? – tehdy, je-li směrnice zcela neprovedena, nebo je-li provedena částečně či nesprávně
- ▶ charakter - „oslabený“ PÚ – jen VVPÚ!
- ▶ chápání státu je velmi široké, zahrnuje veškeré jeho orgány i orgány samospráv (Marshall)
- ▶ ESD - nikdo nesmí těžit z vlastního porušení práva...
- ▶ podmínky – viz. Van Gend en Loos + uplynutí impl. doby
- ▶ Možný účinek již před jejím uplynutím!

Princip nepřímého účinku

- ▶ povinnost eurokonformního výkladu
- ▶ směrnice tedy není aplikována přímo, ale zohledněna při výkladu národního práva

- ▶ Případy von Colson, Marleasing a Marleasing
- ▶ zdůvodnění – povinnost loajality čl. st. vůči EU zakotvená ve smlouvě (čl. 4 odst. 3 SEU)

- ▶ důsledek PÚ a NÚ
  - Pov dopadající na soudy a úřady aplikovat směrnice přímo.
  - možnost jednotlivce dovolat se směrnice vůči státu

Případ Miret C-334/92

- ▶ Směrnice 80/987 o ochraně zaměstnanců v případě insolventnosti zaměstnavatele. Při vstupu Španělsko deklarovalo, že implementace je dostatečná. Šp. soudy dovodily, že směrnice se netýká vrcholných manažerů. Směrnice předpokládala zřízení speciálního fondu pro výplaty náhrad.
- ▶ SD EU:
  - *pokud se interpretuje a aplikuje národní právo, každý národní soud musí předpokládat, že stát měl úmysl plně splnit povinnost vycházející ze směrnice.*
  - *Zásada konformního výkladu se musí uplatňovat obzvláště tam, kde národní soud dovodí jako v tomto případě, že již existující ustanovení národního práva vyhovují požadavkům (později přijaté) směrnice.*
- ▶ **Problém v tomto případě – eurokonformní interpretace nebyla možná, co ale pak?**

Nové pojetí NÚ – Pfeiffer (spojené věci C-397/01 až C-403/01)

- ▶ *vnútroštátny súd vo vnútroštátnom spore vedenom výhradne medzi jednotlivcami musí pri použití ustanovení vnútroštátneho práva vydaných na prebratie povinností stanovených v smernici zohľadniť vnútroštátne právo ako celok a vykladať ho v najširšej možnej miere s ohľadom na znenie a účel smernice, aby dospel k riešeniu, ktoré je v súlade s cieľom sledovaným smernicou. V predmetnom spore musí vnútroštátny súd urobiť všetko, čo je v jeho právomoci, aby zabránil prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času stanoveného v článku 6 bode 2 smernice 93/104 na 48 hodín*
- ▶ Je-li možná taková interpretace VP, která
  - Umožní vyhnout se rozporu s jinou právní normou VP
  - nebo která omezí dosah ustanovení VP tím, že bude použito pouze za předpokladu, že je slučitelné s výše uvedenou právní normou
- ▶ Je nutné ji použít k dosažení cíle sledovaného směrnicí.
- ▶ Na druhou stranu – směrnice automaticky nevede k odmítnutí aplikace VP!
- ▶ Konvergence řešení – přímý účinek a nepřímý účinek společně se zásadou přednosti (pozn. Mangold je pozdější, ale Unilever dřívější!)

Princip aplikační přednosti práva EU

- ▶ právo EU musí být úplně a jednotně aplikováno na celém území Společenství
- ▶ na určitou situaci dopadá jak norma UP tak VP a $UP \neq VP \Rightarrow$ aplikace UP
- ▶ přednostně aplikovány mohou být pouze přímo účinné normy práva ES!
- ▶ *lex posterior derogat priori*?
- ▶ neruší VP!

- ▶ případy
  - Costa vs. ENEL (6/64)
  - Simmenthal (106/77)
  - Internationale Handelsgesellschaft (11/70)
  - Erich Ciola v Land Vorarlberg (C-224/97)
  - Kadi a Al Barakaat International Foundation v. Rada a Komise (C-402/05 P)

- ▶ ot. co když dojde ke konfliktu s Ústavou?

Přednost a judikatura čs. Ústavního soudu I.

▶ **Nález Pl.ÚS 50/04 Cukerné kvóty III.**

- "Potud, pokud,,
- ▶ Připomenuta zejména německá judikatura Solange – odmítnutí absolutní přednosti
- ▶ Materiální ohnisko ústavy (nelze s ním disponovat), má přednost
- ▶ *delegace části pravomocí vnitrostátních orgánů může trvat potud, pokud tyto pravomoci jsou orgány ES vykonávány způsobem slučitelným s uchováním základů státní suverenity České republiky a způsobem, jenž neohrožuje samotnou podstatu materiálního právního státu. Pokud by jedna z těchto podmínek realizace přenosu pravomocí nebyla naplněna, tj. pokud by vývoj v ES, resp. EU ohrožoval samotnou podstatu státní svrchovanosti České republiky nebo podstatné náležitosti demokratického právního státu, bylo by třeba trvat na tom, aby se těchto pravomocí opětovně ujaly vnitrostátní orgány České republiky, přitom platí, že k ochraně ústavnosti je povolán Ústavní soud (čl. 83 Ústavy).*

Přednost a judikatura čs. Ústavního soudu II.

- ▶ **Nález** Pl. ÚS 19/08 (Lisabonská smlouva I) a následně i nález sp. zn. Pl. ÚS 29/09:
  - Přezkum MS (zde Lisabonské) ale bude proveden v rámci celého ústavního pořádku
  - Materiální ohnisko se uplatní jako korektiv při následné aplikaci unijního práva (nález Pl. ÚS 50/04)

Přednost a judikatura čs. Ústavního soudu III.

- ▶ **Nález Pl.ÚS 5/12 Slovenské důchody XVII:**
  - Ústavní soud je připraven přezkoumávat jako ultima ratio i to, zda se právní akty evropských orgánů drží v mezích pravomocí, které jim byly poskytnuty.
  - Navíc to udělal

Shrnutí a zásady aplikace

- ▶ EU – vlastní právní řád – tzv. unijní právo - případ COSTA/ENEL
  - *„Na rozdíl od obvyklých mezinárodních smluv vytvořila Smlouva o EHS vlastní právní řád, který ... se stal součástí právního řádu členských států a který jsou jejich soudy povinné aplikovat. Tím, že bylo na neomezenou dobu založeno Společenství, jež je vybaveno vlastními institucemi, právní subjektivitou, pravomocí vytvářet vlastní legislativu a schopností rozvíjet vlastní aktivity na mezinárodním poli a zejména skutečnými pravomocemi vyplývajícími z omezení kompetencí nebo přenosem pravomocí ze států na Společenství, tyto státy omezily svá suverénní práva..., a vytvořily tak soubor práva závazného pro jejich příslušníky i pro ně samotné.“*
- ▶ to jak bude aplikováno – stanoví právo EU samo! -> zásady aplikace:
  - zásada přímého účinku (tzn. působení na jednotlivce)
  - zásada přednosti před vnitrostátním právem! (v případě rozdílné právní úpravy má mít přednost unijní)